

Antologie de texte. Tr.de V.Tonoiu, București:Ed.Științifică și Enciclopedică, 1986, pp.7-212.

4. Gaston Bachelard, *Filosofia lui nu* – în Gaston Bachelard, *Dialectica spiritului științific modern*. Vol.1. pp.271-376.
5. Vasile Macoviciuc, *Inițiere în filosofia contemporană*. București, 1999.
6. Gaston Bachelard, *Noul spirit științific* – în: Gaston Bachelard, *Dialectica spiritului științific modern*. Vol.1, pp.160-258.

CU PRIVIRE LA APARIȚIA FILOSOFIEI TRANSMODERNISTE „PLURALISTE”

Petru Rumleanski, doct. hab., prof.univ. ASEM

În anii 80 ai sec. XX, după părerea noastră, în urma realizării revoluției informaționale, se trece de la societatea postmodernă la cea informațională, caracterizată printr-o internetizare globală a societății și o globalizare generală a civilizației umane.

În condițiile Internetizării globale a societății și a globalizării generale a civilizației umane, apare necesitatea elaborării unei noi filosofii, specifice societății informaționale în dezvoltare, cât și a globalizării civilizației terestre.

În noile condiții sociale, concepțiile moderniste și postmoderniste s-au dovedit a fi insuficiente, din punct de vedere metodologic, conceptual și categorial. Ele s-au dovedit incapabile de a lămuri atât noile realități ale istoriei și civilizației ce se globalizează, cât și noile idei ale științei postneclasice și ale noii culturi globale, ce se formează. Această revoluție conservativă, care trebuia să se realizeze, avea menirea de a ne reîntoarce la noi abordări ontologice, gnoseologice, antropologice ș.a.

Și această revoluție a fost realizată de un colectiv de gânditori din Sankt Petersburg, al cărui reprezentant de vază a fost M. Epștein, care în locul paradigmei poststructuraliste –

deconstructiviste a propus o nouă paradigmă, urmărind scopul păstrării existenței omului și triumful în lume a existentului [1, 5]. M. Epștein vorbește la fel și despre o modalitate a filosofiei – ca filosofie a posibilului, menționând că filosofia nu trebuie să vorbească numai despre aceea ce există, despre aceea ce ar trebui să fie, dar și despre aceea ce poate și nu poate face gândirea, susținând că există lumea posibilului, a potențelor pure, care completează lumea actualității. Epștein i-a dat categoriei de posibilitate, de existență posibilă, de realitate posibilă, un sens paradigmatic. Apare prima varietate a filosofiei transcendente, cea „potențialistă”.

Pentru a înțelege esența noțiunilor de realitate virtuală în filosofia transcendentă „potențialistă”, vom analiza procesul actualizării realității virtuale, interacțiunea realității virtuale cu realitatea generatoare ce are loc atât timp, cât continuă procesele de generare. Dar, odată cu terminarea proceselor de generare, obiectele virtuale corespunzătoare dispar. Realitatea virtuală interacționează cu alte genuri de realități virtuale, inclusiv cu cea generatoare, ca fiind independente una de alta. Realitatea virtuală generatoare, numită și constantă, are o realitate obiectuală, poate genera realitatea virtuală de următorul nivel, devenind față de ea constantă. Realitatea virtuală poate “muri”, transformându-se în realitate constantă, realitate obiectuală, fiind rezultat atât al generării, cât și al “morții” realității virtuale. Astfel, ideile de actualizare și de realitate virtuală, cât și ideea de potențializare este transformată în paradigmă de gândire, pe care se bazează întreaga cultură europeană, devenind paradigmă filosofică, paradigmă a filosofiei transmodernismului. Actualizarea virtualului, transformarea realității virtuale în realitate obiectuală și înseamnă o anumită substanțializare a lui. În filosofia transmodernismului se restabilește semnificatul și semnificantul. Însuși omul devine virtual, transcendent. Omul în filosofia transmodernismului “învie” într-o nouă “esență”, în personaj, „învie” și subiectul cunoscător ca semnificant. Topologia subiectului se reprezintă ca

fald, răsucire, ca “faldul faldului” structurilor obiective [2, 97], lichidându-se contrapunerea dintre corp și spirit, obiectiv și subiectiv [3]. În filosofia transmodernismului, omul virtual “moare” în realitatea constantă, în realitatea obiectuală, “faldurile faldurilor” structurilor obiective se îndreaptă, omul căpătând corp și suflet. Dar pe urmă, aceste „falduri ale faldurilor” structurilor obiective din nou se restabilesc, corpul și sufletul omului căpătând existență în devenire, devenind virtuale. Omul “învie” într-o nouă esență, în personaj [4].

Și filosofia transmodernismului trebuie în condiții noi să lămurească nu numai existența și transformarea lumii, dar și studierea lumilor posibile, formulându-se în calitate de paradigme ale filosofiei noi, paradigma potențialistă și sinergetistă, generând concepțiile filosofice transmoderniste “potențialiste”, când procesele descrise de filosofie sunt analizate, punând la bază paradigma potențialității și concepțiile filosofice „sinergetiste”, când procesele descrise de filosofie sunt analizate, punând la bază paradigma sinergetistă, analizând două variante ale filosofiei transmoderniste. Astfel apare și cea de a doua varietate a filosofiei transmoderniste, cea sinergetistă.

În filosofia transmodernistă „potențialistă”, în ce privește realitatea, existența, natura sunt formulate noțiunile de realitate transcendentă, existență transcendentă, natură transcendentă pe baza analizei interacțiunii realității virtuale cu alte genuri de realități virtuale, inclusiv cu cea generatoare, numită și constantă, ce are o realitate obiectuală, poate genera realitatea virtuală de următorul nivel, devenind față de ea constantă. Realitatea virtuală poate „muri”, transformându-se în realitate constantă, obiectuală, fiind rezultat al generării, cât și al morții realității virtuale. Aname această realitate, existență, natură de diferit nivel și reprezintă o anumită realitate, existență, natură transcendentă. Iar în filosofia transmodernistă „sinergetistă”, în ce privește realitatea, existența, natura, ele-s nestabile, prezentând diferite tipuri de ordine și haos, structurile ordonate devin neordonate, starea de haos poate fi

analizată ca realități virtuale de diferite niveluri, ca realități transcendente, iar starea de ordine – ca realitate constantă, care poate „învia”, generând o realitate virtuală de un alt nivel, apărând realități transcendente, existențe transcendente, naturi transcendente.

Acum după părerea noastră putem vorbi și despre apariția celei de a treia variantă a filosofiei transmoderniste, a celei „pluraliste”. În analogie cu faptul cum în interpretarea cuanto-mecanică a lumilor multiple „ omul este interpretat ca o funcție de undă, ce prezintă o parte a stării cuantice , ce prezintă lumea, care la rândul ei prezintă una din componentele superpoziției multor stări cuantice, ce formează această Stare, cum este Universul” [5, 183], așa și stările actuale prezintă componente aparte a superpoziției multor stări actuale, ce formează starea lumii întregi, omul fiind analizat ca „ fald”, răsucire, ca „faldul faldurilor” structurilor obiectuale. Iar transcendentul trebuie de interpretat nu ca Unitar, dar ca multiplicitate posibilă a lumilor, printre care este loc și pentru lumea noastră, coevoluției ei cu alte lumi” [6]. Unitarul la rândul lui există ca realizare umană a Posibilului. Realități pot fi multe, iar existența este una . Alte lumi sunt posibile [7, 70].

Ca reprezentant al acestei variante a transmodernismului poate fi considerat A.Badiu, care analizând concepția lui G.Deleuze scrie,că ultimul a recunoscut Unitarul ca virtual, ce constituia baza actualului. A.Badiu însă consideră că Unitar nu există, este numai mulțime actuală, iar baza e pustie [8, 75]. Astfel se trece de la Unitarul virtual a lui G. Deleuze la mulțimea actuală a lui A.Badiu, trecându-se de la geometric la algebric. Dacă G.Deleuze nu consideră mulțimea ca matematică, apoi A. Badiu le consideră anume așa [9,66]. Apare fenomenul „subiectivității multiple”, a individului multiplu. Mulțimea subiectului distribuit corelează cu interpretarea multiplă a existenței, care este mulțime matematică cantitativă, care comunică unul cu altul în spațiul virtual. Este vorba despre metamatematică, unde matematica este computațională, bazată pe urme și lipsuri (grame-biți). Lumea

transcendentală este în jurul și în interiorul nostru. Transmodernismul nu este altceva decât un postmodernism transcendental. Transcendentalul ca ceva altceva față de existent nu se reduce la virtual. Virtualul se definește ca real, dar limitat de natura posibilităților umane. Pe baze proprii transcendentalul se realizează în elaborările intelectului artificial, care poate funcționa și se dezvoltă independent. La baza elaborărilor cu privire la intelect artificial stă ideea creării unui “Creier mondial”, format pe baza neurocomputerilor și nanotehnologiilor ca sisteme supracomplexe cu mulți agenți din Rețeaua Universală mondială. Apare gândirea fără conștiință, Realitatea gânditoare [10, 67]. Se trece de la științele clasice la științele despre artificial, de la intelectul natural la cel artificial, de la intelect individual la cel colectiv, de la obiectul programat la agentul artificial, de la agent la sistemul cu mulți agenți, de la sistemul cu mulți agenți la organizație intelectuală și asociație virtuală, de la comportare colectivă la viață artificială etc. [11, 9].

Iată acea programă de dezvoltare a lumii Noi, apărută după cotitura transcendental-virtuală către agenți și comunicații ce pleacă și luminează după orizont. Acum problema fundamentală, veriga nervoasă și inima oricăror filosofări contemporane este problema interacțiunii lumii Umane cu celelalte lumi.

Referințe bibliografice

1. Кутырев В.А. Философия Иного или небытийный смысл трансмодернизма // Вопросы философии . – 2006 . - nr. 12.
2. Ibidem
3. Ibidem
4. Ibidem
5. Вайдман Д. Раздвоение сознания у нейтрона // Виртуалистика: экзистенциальные и эпистемологические аспекты . – М.,2004.
6. Кутырев В.А. Универсальный эволюционизм или коэволюция? // Природа.-1988,- ном.8.

7. Кутырев В. А. Крик против небытия // Вопросы философии .-2008.- ном.8.
8. Бадью А.Делез „Шум бытия ” – М.,2004.
9. Ibidem
10. Кутырев В.А. Крик против небытия // Вопросы философии .-2008.- ном.8.

DEZBATERI CONTEMPORANE ÎN ANTROPOLOGIE. DE LA MONDIALIZAREA ECONOMICĂ LA MONDIALIZAREA CULTURALĂ

E. Saharneau, dr. hab., USM

Orientarea recentă a antropologilor spre studiul societăților complexe a dus la reconsiderarea obiectului care fusese limitat la societățile tradiționale. Fenomenele de mondializare au confirmat necesitatea de a nu mai analiza societățile tradiționale, favorizând studiul articulării localului cu globalul care a devenit unul din elementele principale ale cercetărilor antropologice. Acest gen de antropologie a produs analizele detaliate ale rezistenței și a acomodării – o preocupare cu dinamicile incapsulării, contractată pe relațiile, limbajul și obiectele contactului și reacției grupurilor și persoanelor locale și cosmopolite care, deși în poziții diferite de putere au făcut experiența deplasării mutuale din ceea ce însemnase cultura pentru fiecare dintre ele. Această modalitate a arătat că miezul analizei antropologice contemporane se află în susținerea vreunui fel de stare culturală prealabilă, ci mai degrabă în formele culturale noi, produse de schimbările din situațiile mondializării. Cultura secolului al XX-lea înaintea un șir de cerințe imperioase de ordin valoric și ideatic vizavi de manifestările și tendințele proprii societății contemporane, imperativul numărul unu care este, și credem că va rămâne valabil și viabil cel puțin pentru următorul sfert de secol – înțelegerea,